

Eko-škole

Eko-škole

OCJENA STANJA OKOLIŠA

PREGLED STANJA OKOLIŠA U OKVIRU EKO-ŠKOLA

Izrazi "pregled stanja okoliša" i "nezavisna ocjena okoliša" rabe se sve češće jer sve više tvrtki i lokalnih upravnih tijela naručuju istraživanje ili sami istražuju kakav je učinak njihovih djelatnosti na okoliš. Ti se izrazi mogu primijeniti na veliki broj postupaka u okolišu, ali u osnovi označuju opsežno preispitivanje utjecaja na cjelokupne životne cikluse u okolišu svih izvora kojima se koristi određena organizacija i svih materijala koje ona stvara. Opsežno istraživanje s ovako ozbiljnom namjerom obično prati iskaz koji pobliže navodi planirana poboljšanja, njihove vremenske rasporede, a i upravni stroj koji raspodjeljuje obveze, prati napredovanje kroz određeno vrijeme te vrjednuje uspješnost.

Što je "pregled stanja okoliša" u programima Eko-škola?

To je neograničeni popis svih oblika utjecaja škole na okoliš, uključujući otpatke, gospodarenje otpadom,

Eko-škole

uporabu goriva, vodu, nabavnu politiku, vanjski okoliš, školsku politiku zaštite okoliša i nastavni plan i program. Može se dakle rabiti u rečenom širokom značenju, ali i razdijeliti na više dijelova ili pak prilagoditi potrebama pojedinih škola ili razreda.

Pregled stanja okoliša u Eko-školama ima obrazovnu svrhu. Postupak prikupljanja podataka jača svijest i temelj razrade plana djelovanja.

Popis

Na svako se pitanje s popisa može odgovoriti potvrdno ili niječno ("da" ili "ne"). Niječan odgovor pokazuje da se trenutno stanje može poboljšati. U rubrici *Radne zabilješke* može se odgovoriti količinski, kako bi bilo moguće utvrditi i pratiti željena poboljšanja.

Potpuno količinsko određivanje može se pokazati teško predvidim ili nemogućim, ali je često lakše nekom djelovanju pridružiti i vremenski rok, poput "odmah", "u ovom polugodištu" ili "proučiti iduće godine". To je korisno sredstvo planiranja; u određenoj mjeri spaja *jednostavnost* činjenja nečega, *troškove* i *potrebu* za činjenjem. S

desne strane svakoga pitanja je prostor predviđen za zabilješke o roku.

Nakon popisa

Popis uključuje neke zamisli za djelovanje. Njima nije namjera da budu sveobuhvatne; one su samo početne točke za buduće planiranje. Sama pitanja također mogu naznačiti buduće zamisli.

Najvažnije je ne precjenjivati svoje snage. Male, uspješne radnje pobuđuju samopouzdanje i dodatno ohrabruju. Veliki programi s neuspješnim završetkom stvaraju nezadovoljstva i uzrokuju napuštanje projekta. Popis će se dotaknuti mnogih pitanja i pokazati velike mogućnosti odabira područja kojima se treba pozabaviti, ali o njima valja raspravljati u širem okružju, staviti ih u odnos s drugim čimbenicima (vrijeme, novac, vještine) i poredati ih prema prvenstvu. Njih nekoliko, kojima se moguće pozabaviti, treba izabrati i ugraditi u program djelovanja za jedan, dva ili tri polugodišta. Potrebno je raspodijeliti obveze, kao i praćenje i promidžbu napretka. Odabrani ciljevi tako će se lakše postići nastavnom planu i programu

PROVJERITE :

POSTUPANJE S OTPADOM

DA/NE	RADNE ZABILJEŠKE - OTPAD
Ne	
Da	Radi se na potpunom razvrstavanju otpada
Ne	
Ne	

Jesu li postavljene na pravim mjestima?

Da	
----	--

Čuva li se uredski papir za uporabu?

Čuvaju li se rabljene omotnice za ponovnu uporabu?

koriste li se obje strane papira prije uporabe?

Izrađuju li se pričuvni primjerci dokumenata?

Jesu li dokumenti na disketama ili na papiru?

pišu li se usputne bilješke na starim papirima?

Postoje li u školi uređaji za uporabu ili ih škola rabi drugdje?

Ima li škola svoju kompostanu?

DA/NE	RADNE ZABILJEŠKE – GOSPODARENJE OTPADOM
Da	Sprema se za recikliranje
Da	Samo one koje su upotrebljive
Da	
Da	
Da	Jedan dio je u digitalnom obliku, a jedan dio na papiru
Da	
Ne	Jedan dio reciklira se u Učeničkoj zadruzi
Ne	Planiramo kompostanu u voćnjaku

Zamisli za djelovanje

Upoznajte se s mogućnostima uporabe na području škole.

Ispitajte može li škola poslužiti kao mjesto postavljanja uređaja za uporabu. Pobrinite se da uvijek postoje pričuvni primjerci dokumenata.

UPORABA ENERGIJE

Jesu li slavine i spremnici za toplu vodu dobro izolirani ?

Jesu li slavine dobro zategnute kako iz njih ne bi kapalo?

Je li voda upravo toliko topla koliko je potrebno za pranje ruku?

DA/NE	RADNE ZABILJEŠKE – TOPLA VODA
Da	
Da	Stalno se kontrolira
Da	

Imaju li zgrade tavansku izolaciju debljine 150 mm?

DA/NE	RADNE ZABILJEŠKE – IZOLACIJA
Da	Matična škola

Imaju li dvoslojni zidovi izolaciju?

Jesu li prozori zaštićeni od propuhivanja?

Jesu li to dvostruka prozorska stakla?

Jesu li u sobama sagovi?

Jesu li na prozorima pričvršćeni zastori?

Prianjaju li dobro?

Navlače li se kada se smrači?

Jesu li vanjska vrata zaštićena od propuhivanja?

Zatvaraju li se automatski?

Da	
Da	
Da	ISO-stakla
Ne	
Ne	
/	
/	
Da	
Ne	

Jesu li iza radijatora postavljene reflektirajuće ploče?

Postoje li police kojima bi se toplina usmjeravala u sobe?

DA/NE	RADNE ZABILJEŠKE - RADIJATORI
Ne	
Ne	

Rabe li se za rasvjetu štedljive žarulje?

Jesu li sjenila/raspršivači svjetla čisti?

Jesu li površine obojene svijetlim bojama kako bi se u najvećoj mjeri pojačalo osvjetljenje?

Jesu li, gdje je to izvedivo, pričvršćeni reflektori?

Jesu li u praznim prostorijama uvijek ugašena svjetla?

Čiste li se prozori redovno kako bi propuštali prirodnu svjetlost?

Je li oprema izvan upotrebe isključena?

DA/NE	RADNE ZABILJEŠKE - ELEKTRIČNA ENERGIJA
Da	
Da	
Da	
Ne	
Da	
Da	
Da	

Mogu li se prostorije održavati na različitim temperaturama?

Mogu li u njima biti različiti ciklusi grijanja

Može li crpka biti zatvorena dok su radijatori isključeni?

DA/NE	RADNE ZABILJEŠKE - SUSTAV GRIJANJA
Da	
Ne	
Da	

Zamisli za djelovanje

Uspostavite sustav praćenja potrošnje energije, na tjedan i s obzirom na godišnja doba.

Ispitajte sve prostorije kako biste utvrdili moguća poboljšanja u njima.

Zatražite savjet mjesnog stručnjaka za energetska pitanja ili od lokalne tvrtke za opskrbu električnom energijom ili plinom. Prema potrebi, zamijenite obične štedljivim fluorescentnim svjetiljkama. Pokrenite akciju "Ugasi".

PROMET

Putuje li većina *osoblja* pješice?

Ili biciklima?

Ili javnim prijevozom?

Ili zajedno automobilom?

Putuje li većina *učenika* pješice?

Ili biciklima?

Ili javnim prijevozom?

Ili zajedno automobilom?

Rabi li većina automobila *osoblja* dieselsko gorivo?

Ili bezolovni benzin?

Rabi li većina automobila *učenika/roditelja* dieselsko gorivo?

Ili bezolovni benzin?

DA/NE	RADNE ZABILJEŠKE - UPORABA VOZILA
Ne	
Ne	
Ne	
Da	
Da	Polovica učenika
Ne	
Da	Jedan dio učenika
Ne	
Ne	
Da	
	Ne znamo
	Ne znamo

Imaju li ugrađene katalitičke pretvarače?

Da	
Da	

Održavaju li se vozila redovno?

Zamisli za djelovanje

Provedite istraživanje kako se osoblje i učenici koriste prijevoznim sredstvima.

Nacrtajte kartu stanovanja, razmislite o zajedničkoj vožnji automobilom.

VODA

Je li najjači pritisak prilagođen na "sasvim dostatan"?

Jesu li ugrađene slavine na pritisak? Popravljaju li se slavine brzo ako kaplju?

DA/NE	RADNE ZABILJEŠKE - SLAVINE U NUŽNICIMA
Da	
Da	
Da	

Prestaje li noću teći voda u pisoarima? Jesu li ugrađeni nužnici s dvostrukim ispiranjem?

DA/NE	RADNE ZABILJEŠKE - NUŽNICI
Da	
Ne	

Skuplja li se i koristi kišnica?

DA/NE	RADNE ZABILJEŠKE - ZEMLJIŠTA
Ne	

Zamisli za djelovanje

Očitavajući mjerač, pratite potrošnju vode na tjedan i objavljujte podatke.

Ispitajte troškove i korist od nadzora potrošnje vode u pisoarima.

ŠKOLSKA KUPOVNA POLITIKA

Rabi li se oporabljeni papir za spise i školske bilježnice?

Za pisaće potrepštine?

Za papir za zabilješke?

Za papir za likovnu kulturu?

Za toaletni papir?

Za papirnate ubruse?

Odabiru li se prvo rabljeni, pa tek onda oporabljeni proizvodi?

Izbjegava li se uporaba jednokratnih proizvoda kad god je moguće?

Izbjegavaju li se proizvodi koji sadrže freone?

Izbjegavaju li se proizvodi izrađeni od tropske bjelogorice?

Izbjegavaju li se štetna sredstva za čišćenje?

Promiče li se u školskoj blagovaonici zdrava prehrana?

DA/NE	RADNE ZABILJEŠKE - OPORABLJENI PAPIR
Da	
Da	
Da	
Ne	
Ne	
Da	

DA/NE	RADNE ZABILJEŠKE - ODGOVORNA KUPNJA
Da	
Da	
Da	
Ne	
Da	
Da	

Zamisli za djelovanje

Istražite kupnju papira i usporedite te troškove s mogućnošću uporabe oporabljenog papira.

Razradite školsku kupovnu politiku.

VANJSKI OKOLIŠ

DA/NE	RADNE ZABILJEŠKE - ZNAČAJKE KRAJOBRAZA

Nudi li školsko dvorište bogate mogućnosti za igru?

Da	
Da	
Da	
Da	
Da	
Da	
Da	

Ima li na njemu mjesta za sjedenje?

Zaklona?

Pristupačnog drveća i grmlja?

Više razina?

Podloga za sve vrste vremenskih uvjeta, od različitih materijala?

Privlačnosti u umjetničkom smislu?

Postoji li u blizini umjetno jezero (bez zlatnih ribica)?

Naslagani trupci, stari panjevi?

Močvarno područje?

Livada?

Živica?

Šumsko područje?

Koprive?

Ptičje duplje/obitavališta šišmiša?

Hranilište za ptice?

Rade li razredi na poboljšanju okoliša?

Izbjegava li se uporaba kemijskih pesticida?

Rabi li se treset?

DA/NE	RADNE ZABILJEŠKE – ZNAČAJKE ŽIVOTINJSKOG SVIJETA
Ne	
Ne	
Da	
Da	
Da	
Da	
Da	
Da	
Da	
Da	
Da	
Da	

POLITIKA ZAŠTITE OKOLIŠA I NASTAVNI PLAN I PROGRAM

Ima li škola s... u zaštite okoliša?

DA/NE	RADNE ZABILJEŠKE – ODGOJ I OBRAZOVANJE ZA OKOLIŠ
Da	

Ima li škola svoga koordinatora za zaštitu okoliša?

Je li škola objavila svoju politiku u obliku priručnika?

Primjenjuje li se ta politika pri planiranju rasporeda i satova?

Dopunjuje li se redovno novim spoznajama?

Uključuje li taj proces čitavu školu?

Sudjeluju li svi učenici u prikupljanju podataka na terenu?

Je li unutrašnjost škole čista?

Je li škola uredna?

Vidiš li da se o njoj vodi dobra briga?

Ima li biljaka u učionicama i hodnicima?

Je li dovoljno uočljiva oglasna ploča predviđena za informacije o okolišu?

Jesu li sami učenici uključeni u poboljšanja?

Provode li učenici poboljšanja u okolišu?

Da	
Ne	U pripremi je
Da	
Da	
Da	
Da	

DA/NE	RADNE ZABILJEŠKE - UNUTRAŠNJOST ŠKOLE
Da	
Da	
Da	
Da	
Da	
Da	

Je li se škola priključila nekoj udruzi zaštite okoliša?

je li pretplaćena na časopise o zaštiti okoliša?

Provodi li akcije zaštite okoliša?

Promiče li "zeleno" ponašanje i kod kuće?

DA/NE	RADNE ZABILJEŠKE - UKLJUČENJE ŠKOLE
Da	U suradnji s lokalnom zajednicom
Da	Moj planet
Da	
Da	

Zamisli za djelovanje

Razmislite o izradi šljunčanih staza ili staza od oguljene kore drveta kako bi i po

vlažnom vremenu bili dostupni svi dijelovi područja.

Povećajte nastavnu vrijednost područja dodajući mu zanimljivosti poput sunčanog

sata, meteorološke postaje, iscrtanih zemljopisnih karata, modela Sunčeva sustava, kompostane.

